

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LII. Non præstat impedimentum, quod de Jure non sortitur effectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

eris vasis; hæc enim saltem constat contrafractæ laicis etiam sine ullo inter usus discrimine vendi permittuntur, *l. Sancimus 21. Auth. Præterea C. de SS. Eccles. & can. Hoc jus porrectum 10. q. 2.* Verum quia *l. & Auth. cit.* dispositio sunt Juris Civilis, & ex isto etiam *can. Hoc jus cit.* in Decretum translatus est à Gratiano, Ecclesiastici Juris vim ei conferre non valente, non immeritò quis ambigat, an id contentaneum sit allegatis decretis Conciliorum & Apostolicis Responsis. Utunque autem hoc se habeat, illud exploratum est, Deo per consecrationem dicatas res v.g. calices à spiritualibus ad prophanos usus transferri Apostolicâ: & saltem, si contractæ vel dissutæ sint, probabilius etiam Episcopali autoritate & vi consuetudinis legitimè præscriptæ posse.

5. Privatâ quoque autoritate hujusmodi translationem permissam, suaderi videtur Primò; quòd loca Religiosa in prophana transeant occupatione hostium, & à privato factâ exhumatione mortui istiusque ossium translatione. *l. Cùm loca 36. & l. Cùm in diversis 44. ff. de Relig. & sumpt. fun.* Secundò; quòd servus, invitò aut inticiò dominò, minoribus & aliquando etiam sacro Diaconatus Ordine initiatus, domino sit restituendus, *can. Ex Antiquis 9. can. Frequens 10. dist. 54. & can. De servorum 2. de Servis non ordin.* Tertio; quòd Jure subsistat venditio rei sacræ, quam emptor prophanam per errorem existimavit, *l. Et liberi 4. ff. de Contrab. empte.*

6. Sed ista, translationem privatis permissam, non persuadent. Primum; quia hac in re prævalent & à legibus divertunt SS. Canones: quibus spectatis locus non nisi publicâ eaque Ecclesiasticâ autoritate Religiosus evadit, & ad prophanos usus redit, per tradita *Lib. 3. tit. 36. n. 18.*

Alterum; quia, ut dictum, propo-

ta Regula procedit de solis rebus inanimatis: in quas cum dolus & delictum non cadat, eodem jure censerì non debent cum servo, quando invitò aut inticiò dominò ordinatur, delinquente & committente fraudem: ut; ne ex ista & delicto lucrum percipiat, repetenti domino meritò restituatur, ut in *can. Comperimus cit. Glosa ibi observat,* & dictum est *Lib. 1. tit. 18. n. 3.*

Postremum; quia, esto venditio intuitu bonæ fidei emptoris sustineatur, ad prophanos tamen usus vendita & tradita res sacra non transfertur. Imò sacralicis etiam propter Ecclesiæ necessitatem, captivorum redemptionem &c. ac proinde ex justa Jurèque approbata causa laicis venditi ac traditi dominium non transfertur in hos, sed in Ecclesias & cappellas, quarum usibus applicatur, per tradita à Suarez de *Simonia cap. 14. n. 15.* & Laiman de *Reb. Eccles. alien. cap. 5. n. 65. & 71.*

REGULA LII.

*Non præstat Impedimentum,
quod de Jure non sortitur effe-
ctum.*

SUMMARIUM.

1. Regula sensus.
2. Variis Juris decisionibus declaratur.
3. Et firmatur ratione.
4. Et contraria Juris definitiones.
5. Occurritur I. à publica honestatis impedimento.
6. II. A beneficii devoluti provisione.
7. III. A secundæ procuratoris constitutione.
8. IV. A legato & testamento secundo, g. V. Ab

3. V. Ab absolute collata ab excommunicato petitis.
10. Tres à Regula exceptiones.

1. **O**Mnes materias omnésque actus hæc Regula pervagatur, & in utroque, Seculari & Ecclesiastico, neque in externo duntaxat, sed in interno quoque, sive Animæ foro locum habet.

Sensus ejusest, *Actus, qui Jure nullus, nullumque effectum sortitus est, impedimento non est alteri actui, quò minus*

2. *valide geratur*; sic enim Baptismi & Ordinis Sacramentorum, iterationem non admittentium, novæ collationi istiusque valori ullum impedimentum non præstat anterior utriusque, sed invalida susceptio, *can. Quos à paganis 51. dist. 4. de Consec. & c. 1. de Presbyt. non baptiz.* sic matrimonium initum cum consanguinea conjugii, postea cum muliere extranea, & sponsalia inita cum puella nondum septenni, quod Jure invalida sint, conjugii, postea cum ejus matre vel sorore contrahendi valori non obstant, *can. Si verum 31. q. 2. c. Literas 3. & c. Cum accessit 4. de Desponsat. impub.* Sic patronus laicus, post Ecclesiæ donationem Monasterio, aut beneficii collationem, Episcopi consensu non interveniente, factâ uni, ad hoc aut illam vacantem alium clericum idoneum validè præsentat; propter præcedentis donationis vel liberæ collationis nullitatem, præsentationis postea factæ valori non obstantem, *c. Illud 8. de Jure Patronat.* Simili modò post publicatum scrutinium, in quo suffragia in indignum scienter collata sunt, à Canonicis inchoatum novum scrutinium ex eoque secuta electio Jure subsistit, non obstante publicatione prioris; quòd hoc fuerit invalidum & ad communis electionis effectum non perductum, *c. Perpetuo 7. de Elect.*

in 6. Secus foret, si ex scrutinio anteriori communis electionis effectus fuisset subsequutus, *c. Quamquam 18. de Elect. in 6. Laiman de Elect. Canon. q. 64. & Pirrhing ad Rubr. de Elect. n. 50.* Eòdem modò prius conditum testamentum non infirmat inchoatio secundi, si morte præventus testator ante istius perfectionem decessit; quòd posterius hoc invalidum, nullumque sortitum sit effectum, *§. Ex eo 7. Instit. Quib. mod. testam. infirm.* Ex qua ratione in contractibus, si prima stipulatio Jure subsistit, altera ejusdem rei stipulatio non valet, substituta, si prima irrita fuisset, *l. Si dari 25. ff. de V. O.* in judiciis depositio coram giudice incompetente non obstat valori testimonii, etiam contrarii, perhibiti coram competente; quòd illa, cum fuerit nulla, huic non potuerit officere, *Glossa in Clem. 2. V. Rixè, de Test. & attest. & Gaill. Lib. 1. observat 105. num. 12.*

Rationis locò sunt trite Juris Maxima, *Quod nullum est, nullum producit effectum, l. Non putavit 8. §. 2. ff. de Bonor. poss. & l. Si se 4. §. 6. ff. de Re judic. Aliquid esse nullum & sine effectu esse, Non fieri & effectum non sortiri, paria sunt, c. Illud cit. & l. Ex consensu 23. §. 1. ff. de Appell. & Relat.*

Exempla tamen hæc & deducta ratio Regulæ vim luculentius non demonstrant, quàm difficilè reddant contra eam militantes non pauca utriusque Juris definitiones; nam Primò ex sponsalibus antiquò, & novissimò etiam Jure ex matrimonio rato aliunde, quàm ob defectum consensûs, invalido oritur impedimentum publicæ Honestatis, obstandans valori conjugii cum sponsæ consanguinea, hodie primò, olim verò quartò gradu (& novissimò Jure etiam cum nupta hoc gradu) conjuncta contrahendo, *c. 1. de Sponsal. & Matrim. in 6. junctò decretò S. Synodi Trident.*

Tridentina, c. cit. quoad impedimentum illud ex solis sponfalibus de futuro ortum antiquo Juri derogantis, *Sess. 24. cap. 3. de Res. matrim.* Secundò, quando superior ad Prælaturam, propter capitulæ negligentiam ad se devolutam, aliquem eligit, isque vel non consentit, vel renuntiat aut moritur, itaque ipsius electio vel nominatio effectum non sortitur, novæ superioris electioni locus non est, sed eligendi jus redit ad capitulares, *Glossa in c. Si electio 26. V. Integrum, de Electione in 6. & ad hanc Rubr. Pirrhing n. 246.* Tertio, constitutio legitima procuratoris prior per posteriorem alterius ad eandem causam constitutionem tacite revocatur: quantumvis posterior, quòd v.g. constitutus munus recusarit, effectum non sortitur, c. *Non injustè 14. de Procurat.* ferè, sicut per secundum testamentum rumpitur primum: licet ex illo hæres non extiterit, §. *Posteriore 2. Instit. Quibus mod. test. infirm.* *Glossa in c. Si duo 6 V. Simul, de Procurat. in 6.* Quarto, rei legatum priori legatario ademptum censetur: etiamsi in legatarii posterioris persona legatum consistere non possit, l. *Planè 24. pr. ff. de Legat. 1. §. 1. Licet 20. ff. de Adimend. legat.* Quintò Sacerdos excommunicatus, penitentem sacramentaliter absolvere præsumens, irregularitatem contrahit: quantumvis ab eo, tanquam jurisdictionis actuali usu privato, collata absolutio invalida sit, & non sortiat effectum remissionis peccatorum, *Suarez Disp. 11. de Censur. f. 3. n. 14. & Zoccius ad Rubr. de Cleric. excom. ministr. n. 14.*

5. Sed hæc Juris definitiones, licet difficultate non careant, Regulæ tamen declarationi potius occasionem præbent, quàm eam convellant. Prima; quia, esto sponsalia & matrimonium ratum, aliunde quam ex defectu consensûs invalida, non

sortiantur effectum Juris, sortiantur tamè effectum facti, sive mutæ conjunctionis animorum, seclusò Jure Positivò, ad sponsalia sufficientis & efficientis; ut inter homines Sponsi reputentur. Unde publicæ honestatis ratio matrimonium eorum utriusque cum alterius consanguinea non permittit: ferè, sicut id non permittitur cum consanguineis alterius ex iis, inter quos commercii carnalis conjunctio intercessit, *Glossa in c. Ad audientiam 4. V. Habere, de Sponfal. & matrim. & Panormit. in c. cit. n. 7.*

6. Secunda; quia vi devolutionis ob electorum negligentiam superiori Jure competit unicus duntaxat actus electionis seu potius liberæ collationis Prælatu-
ræ: quâ factâ cum devolutio effectum sortita jam sit, etiamsi ab eo facta collatio effectum suum per accidens non sit consecuta, eligendi jus ad capitulares redire debet; ne Jure inducta poena privationis *Pro una vice* sive unico actu provisionis largâ interpretatione extendatur potius, quàm restringatur, contra *Reg. Odia 15. in 6.*

7. Tertia & quarta; quia mandatum sive constitutio procuratoris revocatur
8. contrariâ etiam tacitâ voluntate constituentis: quæ cum alterius procuratoris ad eandem causam constitutione facta factis intelligatur, secundâ constitutione prima revocatur; quòd secunda jam sortita sit effectum, seu vim probandi contrariam voluntatem constituentis, sive revocationis primæ: licet procuratoris in alterum translata effectum non sit consecuta. Sic etiam ejusdem rei secundò legatò ademptum primum; & secundò
9. testamento perfectò id, quod ante conditum fuit, ruptum ac revocatum sufficienter intelligitur: quantumvis secundò res relicta sit incapaci, & ex altero testamento hæres non extiterit; quòd ejusdem rei
10. legatum

N n n

legatum

legatum secundum & alterum testamen-
tum, licet sortita non sint effectum trans-
lationis rei legatae & hereditatis in se-
cundi legatarii vel instituti heredis per-
sonas, confecta tamen sint effectum seu
vim probandi ademptionem legati & re-
vocationem testamenti prioris, *arg. l. Si
quis ita 3. ff. de Adimend. leg. & §. Prae-
terea cit.*

9. Postrema; quia etiam talis absolu-
tio, licet non liberationis à peccatis, atten-
tationis tamen consummatae sive exercitii
Ordinis effectum fortitur instar actus bap-
tizationis: quò, quia Baptismi consum-
mata attentatio est, irregularitas contra-
hitur, *can. Afros 3. dist. 98. & c. Ex liti-
garum 2. de Apostat. ut ad hanc Rubric.
dictum est n. 17.*

10. Non malè etiam quis asserat, dedu-
ctas instantias plerasque à proposita Re-
gula esse exceptiones; cum ex communi
DD. sensu ea non procedat Inprimis
iis casibus, quibus ad effectum inducen-
dum sufficit sola voluntas; ut in legato,
quòd legato posteriori, relicto incapaci,
revocari, est dictum.

Deinde in personis, quæ aliquid a-
gunt jure alieno, ut ministri substituti
delegati; cum delegatus, qui sententiam
invalidam protulit, eam revocare & sine
nova commissione iterum judicare non
possit, *l. Si ut proponit 4. C. Quomodo
& quando jud. quòd officio suo functus
jam sit, instar compromissarii indignum
eligentis, c. Si compromissarius 37. §. Si
verò, de Elec. in 6. Menoch. Lib. 1. de
Arbitr. q. 67. n. 21. & Sanchez Lib. 8. de
Matrim. disp. 27. n. 39. Nisi sententia
esset invalida ob mandati formam non
servatam; hoc enim casu denuo judicare
non prohiberetur, *arg. l. Quod; amen 21.
ff. de Arbitr. Pirrhing ad Rubr. de Offic. de-
leg. n. 156.**

Præterea in iis, quæ sunt jure spe-

ciali; & vel maximè in delictis; cum, si-
cet ea, quæ contra Jus fiunt, pro infectis
& inutilibus habeantur quoad utilitatem
& commodum, quòd asserunt delinquenti-
bus, quoad pœnas tamen & delictis an-
nexa impedimenta sæpe perinde, ut con-
tra Jus validè acta censentur: ut patet in
irregularitate, quam à rebaptizante & ab
excommunicato, Sacramenti pœnitentiæ
administrationem attentante, contrahi, est
dictum. Alias exceptiones dabunt Fel-
nus in *c. Ex tenore 16. de Rescript. Me-
noch. q. cit. & alii apud Peckium hic n. 6.
in fine.*

REGVLA LIII.

*Cui licet, quòd est Plus, licet mi-
nus, quòd est Minus.*

SUMMARIUM.

1. Similis huic Regula Crovis,
2. Utriusque sensus ratioque,
3. Et consona Juris definitio,
4. Procedit Regula, si plus & minus e-
jusdem ordinis,
5. Utriusque eadem ratio,
6. Minusque specialiter non prohibi-
tum,
7. Et plus concessum sit absoludè.

Sicut præsentì Bonifacius VIII. sic
Regulâ 21. in Pandectis Ulpianus,
à majori ad minus ductò argumen-
tò, Non debet, inquit, cui plus li-
cet, quòd est minus, non licere: quæ ar-
gumentandi ratio, ut ab occurrente non
una difficultate expediatur, adhibita mo-
deratione sic temperanda est; ut
Sensus Regulæ utriusque sit, Cui li-
cet, quòd est plus sive majus, licet etiam,
quòd est minus: si utrumque ejusdem or-
dinis, eadèmq; ratio sit utriusque, & spe-
cialis de